

Бондарчук Л.М.

кандидат філологічних наук, доцент

кафедри української мови та літератури

ДВНЗ „Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана”

Польське соціальне підприємництво: особливості термінології

Соціальне підприємництво – це підприємницька діяльність, спрямована на інноваційні, значні та позитивні зміни в суспільстві. У той час, коли підприємці зосереджують увагу на отримання фінансової вигоди, соціальні підприємці прагнуть до збільшення соціального капіталу. Вони беруть участь у таких сферах, як освіта, охорона навколишнього середовища, боротьба з бідністю та права людини. У ХХІ столітті в Європі соціальне підприємництво набуває все більшої популярності як ефективний механізм вирішення місцевих соціальних проблем.

У Польщі розуміння соціального підприємництва збігається з дефініцією, визначеною EMES (European Research Network – Європейською дослідницькою мережею), яка виділяє такі особливості соціальних підприємств: вони працюють на регулярній основі на основі економічних інструментів; незалежні від державних установ; котрі підлягають економічним ризикам; мають у наявності навіть невеликий оплачуваний персонал; мають чітку орієнтацію на суспільно корисні цілі підприємства; мають громадянський характер ініціативи; у них демократична система управління та ін [1]. У Польщі, крім зазначених вище критеріїв, додаткова увага приділяється місцевому характеру соціального підприємництва. Соціальне підприємництво в Польщі, як і в Європі, бере свій початок у ХІХ столітті як альтернатива вільній ринковій економіці. Поляки тоді утворювали кооперативи та інші організації самодопомоги.

Лексика з різних галузей науки, техніки та мистецтва, які використовуються у професійному спілкуванні, називається термінологією.

Сучасна термінологія як галузь науки ґрунтується на основних властивостях терміна (співвіднесеність із поняттям, точність, стислість, виразна нейтральність) та поєднує в собі елементи логіки, предметні знання, лінгвістику, філософію, інформатику, семіотику та елементи символізму. Економічні терміни – це слова, які функціонують у економічній сфері суспільства та формують термінологію економіки як науки. Економічні терміни найчастіше використовуються людьми, які вивчають економіку, отримують економічну спеціальність або працюють в галузі економіки.

Аналізуючи номінативні процеси в термінології, дослідники відзначають стійку тенденцію до збільшення синтаксичної деривації. Цей метод словотворення термінів є дуже продуктивним на сучасному етапі розвитку термінологічної системи польської мови (близько 70% термінів в різних термінологічних системах – синтаксичні конструкції) [3]. Економічні терміни (зокрема в соціальній економіці), як правило, являють собою словосполучення, що складаються з двох слів або складні вирази, що складаються з трьох або більше слів.

Компонентом великої кількості соціальних термінів часто є номінації, в яких частиною є прикметник “*społeczny*” або “*socjalny*” (*ekonomia społeczna* „соціальна економіка, система соціально-економічних взаємовідносин, заснованих на різноманітні форм власності, свободі підприємництва, здоровій конкуренції за умов сильної соціальної політики, яка забезпечує гідний рівень життя населенню та гарантує його соціальний захист на підставі високого рівня розвитку економіки”, *hierarchia społeczna* „соціальна ієрархія, структурна побудова суспільства або окремих спільнот за рівневою ознакою з послідовним підпорядкуванням нижчих рівнів (щаблів) вищим; така диференційованість суспільства або спільноти, яка виникає в процесі відносин субординації в межах певної соціальної цілісності й функціонує за принципом "вищий — нижчий”, *przedsiębiorczość społeczna (socjalna)* „соціальне підприємництво, бізнес, метою якого є вирішення соціальних проблем; прибутки соціального підприємства спрямовуються головним чином на розвиток бізнесу, громадські

справи чи на вирішення гострих суспільних проблем”, *projektsocjalny* „соціальний проект, сконструйоване ініціатором проекту соціальне нововведення, метою якого є створення, модернізація або підтримання в середовищі, що змінюється, матеріальної або духовної цінності” та ін.

Синтаксичні вирази, що складаються з трьох або більше слів, також дуже активно використовуються в усних та писемних текстах у сфері соціального підприємства: *agencja pracy tymczasowej* „агентство тимчасового працевлаштування, яке надає послуги з тимчасового укомплектування кадрами для забезпечення персоналом щодо тимчасових призначень”, *metody badań socjologicznych* „методи соціологічного дослідження, які діляться на методи збору інформації (метод аналізу документів, метод спостереження, метод опитування, метод експерименту) і методи аналізу матеріалу (використання статистичних групувань, шкалування, виявлення кількісних залежностей тощо)”; *centrum integracji społecznej* „центр соціальної інтеграції з наданням психологічної допомоги, який виконує функції соціальної та психологічної реабілітації” тощо.

Отже, одним з найпродуктивніших способів поповнення термінологічної системи у галузі соціального підприємництва у польській мові є синтаксичне словотворення, використання словосполучень для номінації економічних понять. Економічні терміни галузі соціальної економіки переважно виступають у формі синтаксичних конструкцій, котрі складаються з двох слів або складні вирази, що складаються з трьох або більше слів.

Список використаних джерел:

1. Duranowski Wojciech, Pankiv Olga. *Przedsiębiorczość społeczna a praca socjalna*. – Warszawa: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, 2014.
2. ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH – Режим доступу [http://www.zus.pl/slownik].
3. Даниленко В. П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов / В. П. Даниленко // Исследования по русской терминологии / [отв. ред. В. П. Даниленко]. – М. : Наука, 1971. – С. 7–67.